

Danıştay 7. Daire E.2022/3621 K.2025/1923 (26.05.2025)

Karar metni, resmî kaynakta yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 7. Daire Başkanlığı 2022/3621 E. , 2025/1923 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

YEDİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3621

Karar No : 2025/1923

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : ... Defterdarlığı

(... Vergi Dairesi Müdürlüğü)

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava Konusu İstem: Davacıya ... tarihinde vefat eden muristen veraseten intikal eden terekedeki murisin %57,5 hissesine sahip olduğu ... Enerji Sanayi ve Ticaret Pazarlama Anonim Şirketinden intikal eden öz sermaye paylarının yarısının sağ kalan eşe ait olmadığından bahisle takdir komisyonunca takdir edilen öz sermaye tutarı üzerinden ilk beyan düşülerek yapılan vergi ziayı cezalı veraset ve intikal vergisi tarhiyatının iptali istemiyle dava açılmıştır.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... Vergi Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla; olayda; davacının edinilmiş mallara katılma rejimi dolayısıyla katılma alacağı bulunduğu ve katılma alacağının terekenin öncelikli borcu olduğu, edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesinin dava yoluyla yapılması gerektiğine ilişkin olarak 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda bir hükmün veya katılma alacağının tutarına yönelik mirasçılar arasında herhangi bir ihtilafın da bulunmadığı, bu nedenle, mal rejimi tasfiyesinin dava yoluyla yapılmasının mirasçılardan beklenemeyeceği hususları birlikte değerlendirildiğinde, edinilmiş mallara katılma rejiminin dikkate alınması suretiyle veraset ve intikal vergisine konu matrahın belirlenmesi gerekirken, takdir komisyonunca edinilmiş mallara katılma rejimi dikkate alınmaksızın hesaplanan veraset ve intikal vergisine konu ticari servet tutarından beyan edilen kısmın düşülmesinden sonra bulunan matrah farkı üzerinden tesis edilen tarh ve ceza kesme işlemi hukuka uyarlık görülmediği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: İstinaf başvurusuna konu kararın hukuka ve usule uygun olduğu ve davalı idare tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Vergi incelemesi sırasında edinilmiş mallara katılma rejimi bulunduğu idareye bildirilmemesi nedeniyle, ölüm tarihi esas alınarak yapılan değerlendirme oranına göre tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı ileri

sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'İN DÜŞÜNCESİ : Mahkemece, uyuşmazlık hakkında, ölüm tarihi itibarıyla çıkarılan bilançoda gösterilen öz sermayeyi oluşturan unsurların değerinin tespiti suretiyle, davacıya intikal eden şirket hissesi oranında takdir komisyonunca takdir edilen bedelin hukuka uygun olup olmadığı yönünden yapılacak incelemeyle ulaşılabacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğinden, kararın bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Yedinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Davacıya ... tarihinde vefat eden muristen veraseten intikal eden terekedeki murisin %57,5 hissesine sahip olduğu ... Enerji Sanayi ve Ticaret Pazarlama Anonim Şirketinden intikal eden öz sermaye paylarının yarısının sağ kalan eşe ait olmadığından bahisle takdir komisyonunca takdir edilen öz sermaye tutarı üzerinden ilk beyan düşülerek yapılan vergi ziaiy cezalı veraset ve intikal vergisi tarhiyatının istemiyle dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "Değerleme" başlıklı Üçüncü Kitabının Birinci Kısım, iktisadi kıymetlerin değerlemesine ayrılmıştır. Bu kısmın Birinci Bölümünde, genel olarak değerlendirilmede kullanılacak ölçüler belirlenmiş; iktisadi işletmelere dahil kıymetlerin değerlendirilme usulleri İkinci Bölümde; servetlerin değerlendirilme usulleri ise Üçüncü Bölümde düzenlenmiştir.

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun "Verginin Matrahı ve İlk Tarhiyat" başlıklı 10. maddesinin ilk fıkrasında verginin matrahını oluşturacak değer, 4. fıkrasında da idarece tarhiyata esas alınacak değer, intikal eden malların Vergi Usul Kanunu'na göre bulunan değerleri olduğu düzenlenmekle birlikte, anılan fıkralarda atıf yapılanın, Vergi Usul Kanunu'nun hangi hükmü olduğu açıkça belirtilmemiş; ancak aynı maddenin ikinci fıkrasında, mükelleflerin, ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere bu verginin konusuna giren malları, fıkra da belirtilen değerlendirilme ölçülerinden faydalanarak; belirtilmeyenleri ise Vergi Usul Kanunu'nun servetleri değerlendirilme ile ilgili Üçüncü Bölümündeki esaslara göre değerlendirmek ve beyannamelerinde göstermek zorunda oldukları hükme bağlanmış; anılan 10. maddenin gerekçesinde de, ikinci fıkra da yer alan ilk tarhiyat müessesesinin, verginin tahsilinde yaşanan sıkıntıların aşılması amacıyla getirildiği; buna göre mükelleflerin, maddede belirtilen objektif ölçülerden ve Vergi Usul Kanunu'ndan faydalanmak suretiyle kendilerine intikal eden malları değerleyecekleri; vergi dairesince, beyan üzerinde başkaca bir araştırma yapılmaksızın verginin tarhi cihetine gidileceği açıklanmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıda açıklanan düzenlemelerin ve madde gerekçesinin birlikte değerlendirilmesinden; Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinin ilk fıkrasında, verginin matrahının, intikal eden malların Vergi Usul Kanunu'na göre bulunan değerleri olduğu ilkesi konulduktan sonra; 2. fıkrasında, bentler halinde, intikal edebilecek mallar ile bu malların değerlerinin beyanında esas alınabilecek değerlendirilme ölçüleri sayılmak ve bunların dışında kalanların ise, Vergi Usul Kanunu'nun servetleri değerlendirilme ile ilgili Üçüncü Bölümündeki esaslara göre değerlendirilmek ve beyannamelerde gösterilmek zorunda oldukları belirtilmek suretiyle, 1. fıkra da yer alan ve verginin matrahını tarif eden, "Vergi Usul Kanunu'na göre

bulunan değerleri" ibaresinin, Vergi Usul Kanunu'nun servetleri değerleme ile ilgili Üçüncü Bölümünde yer alan ölçüleri ifade ettiği anlaşılmaktadır. Nitekim; maddenin 4. fıkrasında, idarenin, yukarıdaki esaslara göre beyan edilen bu değerler üzerinden vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde tarh edeceği; tarh edilen vergilerin, intikal eden malların Vergi Usul Kanunu'na göre bulunacak değerlere göre ikmal edileceği yolundaki hüküm de bunu doğrulamaktadır.

Verginin tarhı, Vergi Usul Kanunu'nun 20. maddesinde, vergi alacağının kanunlarında gösterilen matrah ve nispetler üzerinden vergi dairesi tarafından hesaplanarak bu alacağı miktar olarak tespit eden muamele olarak tanımlanmıştır. Veraset ve intikal vergisinin matrahı da yukarıda açıklandığı üzere, intikal eden malların Vergi Usul Kanunu'nun servetleri değerleme ile ilgili Üçüncü Bölümünde yer alan ölçülere göre bulunacak değerleridir. Dolayısıyla; veraset yoluyla intikal eden mallar için varislerce, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 10.maddesinin 2. fıkrasında belirtilen değerleme ölçülerinden yararlanılarak bulunan değerlerin beyan edilmesi; vergi dairesince de beyan edilen bu değerlerle, intikal eden malların Vergi Usul Kanunu'nun servetleri değerleme ile ilgili Üçüncü Bölümünde yer alan ölçülere göre hesaplanacak matrah arasında fark bulunması halinde, bu farkın, aynı maddenin 4. fıkrası uyarınca ikmal edilmek üzere tarhiyata konu edilebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Dava konusu olayda ihtilaf, veraset ve intikal vergisi beyannamesi üzerinden ilk tarhiyat yapıldıktan sonra, beyan edilen şirkete ait bilançoda yer alan iktisadi kıymetlerin takdir komisyonunca takdiri sonucunda edinilmiş mallara katılma rejimi dikkate alınmaksızın yapılan tarhiyattan kaynaklanmaktadır. Takdir komisyonunca matrahın takdirinin Vergi Usul Kanunu'nun servetleri değerleme ile ilgili Üçüncü Bölümündeki esaslara göre belirlenen emsal bedelleri üzerinden yapıldığı, servete dahil olan ve ticari sermayeyi oluşturan unsurlardan emtia, nakil vasıtaları, tesisat, demirbaş ve makineler ile menkul mallar gibi değerlerin, takdir komisyonu kararına done olarak alınan 04/02/2019 tarihli Vergi Tekniği Raporunda ayrı ayrı belirtildiği; uyuşmazlığın çözümlenebilmesi için, takdir komisyonunca belirlenen matrahın, yukarıda sözü edilen yasal düzenlemelere uygun olup olmadığının saptanması ve edinilmiş mallara katılma rejiminin gözetilmesi gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; Mahkeme kararında, edinilmiş mallara katılma rejiminin dikkate alınması suretiyle veraset ve intikal vergisine konu matrahın belirlenmesi gerektiğine yönelik tespit; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 4722 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama şekli Hakkında Kanun hükümlerinin, edinilmiş mallara katılma rejimi çerçevesinde, sağ kalan eşe ait olduğu kabul edilen malların ayrılmasından sonra kalan tereke üzerinden mirasın paylaştırılması ve mirasçılar tarafından verilecek veraset ve intikal vergisi beyannamesinde sağ kalan eşe ait malların beyan edilmemesi yerinde ise de; uyuşmazlık hakkında, murisin ölüm tarihi itibarıyla çıkarılan bilançoda gösterilen öz sermayeyi oluşturan unsurların değerinden davacıya intikal eden şirket hisseleri oranında takdir komisyonunca takdir edilen fark tutarın 18.379.021,00 TL olduğu, davacının edinilmiş mallara katılma rejimine göre yaptığı ve kararda da uygun bulunan hesaplamayla beyan ettiği tutarın ise 15.761.006,29 TL olduğu dikkate alındığında, beyanla idarenin tespiti arasındaki öz sermayenin değerlemesi sonucu oluşan 2.618.014,71 TL farkın hukuka uygun olup olmadığının yönünden yapılacak incelemeyle ulaşılacak sonuca göre yeniden karar verilmesi gerektiğinden, edinilmiş mallara katılma rejimi yönünden yapılan değerlendirmeye dayanılarak işlemi tümüyle iptal eden mahkeme kararına yönelik isitinaf başvurusunun reddi yönündeki kararda isabet görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1.Temyiz isteminin kabulüne,

2. ... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Daireye gönderilmesine,

4. 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 13. maddesinin (j) bendi parantez içi hükmü uyarınca alınması gereken harç dahil olmak üzere, yargılama giderlerinin yeniden verilecek kararda karşılanması gerektiğine, 26/05/2025 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.